॥तैत्तिरीय ब्राह्मणम्॥

॥प्रथमः प्रश्नः॥

॥ तैत्तिरीयब्राह्मणे तृतीयाष्टके प्रथमः प्रपाठकः॥

अग्निर्नः पातु कृत्तिंकाः। नक्षत्रं देविमिन्द्रियम्। इदमासां विचक्षणम्। ह्विरासं जुंहोतन। यस्य भान्ति रश्मयो यस्य कृतवंः। यस्यमा विश्वा भुवंनानि सर्वां। स कृत्तिंकाभिर्भि संवसानः। अग्निर्नो देवः सुंविते दंधातु। प्रजापंते रोहिणी वेतु पत्नीं। विश्वरूपा बृह्ती चित्रभांनुः॥१॥

सा नो यज्ञस्यं सुविते दंधातु। यथा जीवंम श्रदः सवींराः।
रोहिणी देव्युदंगात्पुरस्तांत्। विश्वां रूपाणि प्रतिमोदंमाना।
प्रजापंति हिवषां वर्धयंन्ती। प्रिया देवानामुपंयातु यज्ञम्।
सोमो राजां मृगशीर्षेण आगन्। शिवं नक्षंत्रं प्रियमंस्य धामं।
आप्यायंमानो बहुधा जनेषु। रेतः प्रजां यजंमाने दधातु॥२॥
यत्ते नक्षत्रं मृगशीर्षमस्ति। प्रिय रांजिन्प्रयतंमं प्रियाणांम्।
तस्मैं ते सोम हिवषां विधेम। शत्त्रं एधि द्विपदे शं चतुंष्पदे।
आर्द्रयां रुद्रः प्रथंमान एति। श्रेष्ठां देवानां पतिंरिध्रयानांम्।

नक्षंत्रमस्य ह्विषां विधेम। मा नंः प्रजार रीरिष्नोत वीरान्। हेती रुद्रस्य परिंणो वृणक्तु। आद्रा नक्षंत्रं जुषतार हविर्नः॥३॥

प्रमुश्रमांनौ दुरितानि विश्वां। अपाघशर्समुदतामरांतिम्। पुनर्नो देव्यदितिः स्पृणोतु। पुनर्वसू नः पुनरेतां यज्ञम्। पुनर्नो देवा अभियंन्तु सर्वे। पुनः पुनर्वो ह्विषां यजामः। एवा न देव्यदितिरन्वा। विश्वंस्य भूत्री जगंतः प्रतिष्ठा। पुनर्वसू ह्विषां वर्धयंन्ती। प्रियं देवानामप्येतु पार्थः॥४॥

बृहस्पतिः प्रथमं जायंमानः। तिष्यं नक्षंत्रमभिसम्बंभूव। श्रेष्ठों देवानां पृतंनासु जिष्णुः। दिशोऽनु सर्वा अभेयं नो अस्तु। तिष्यः पुरस्तांदुत मध्यतो नः। बृह्स्पतिर्नः परि पातु पृश्चात्। बाधेतान्द्वेषो अभयं कृणुताम्। सुवीर्यस्य पत्रंयः स्याम। इद १ सर्पेभ्यों हविरंस्तु जुष्टम्। आश्रेषा येषांमनुयन्ति चेतंः॥५॥ ये अन्तरिक्षं पृथिवीङ्कियन्ति। ते नेः सर्पासो हवमागंमिष्ठाः। ये रोंचने सूर्यस्यापिं सर्पाः। ये दिवंं देवीमनुं सश्चरंन्ति। येषांमाश्रेषा अंनुयन्ति कामम्। तेभ्यंः सर्पेभ्यो मधुंमज्जुहोमि। उपंहूताः पितरो ये मुघासुं। मनोजवसः सुकृतः सुकृत्याः। ते नो नक्षेत्रे हवमार्गमिष्ठाः। स्वधाभिर्यज्ञं प्रयंतं जुषन्ताम्॥६॥ ये अग्निद्रग्धा येऽनंग्निद्रग्धाः। येऽमुं लोकं पितरः क्षियन्ति। या इश्चं विद्य या १ उं च न प्रविद्या मुघासुं यज्ञ १ सुकृतं जुषन्ताम्। गवां पितः फल्गुंनीनामसि त्वम्। तदंर्यमन्वरुण मित्र चारुं। तं त्वां वय १ संनितार १ सनीनाम्। जीवा जीवन्तमुप संविशेम। येनेमा विश्वा भुवनानि सञ्जिता। यस्यं देवा अनु सं यन्ति चेतः॥७॥

अर्यमा राजाऽजर्स्तुविष्मान्। फल्गुंनीनामृष्भो रोरवीति। श्रेष्ठो देवानां भगवो भगासि। तत्त्वां विदुः फल्गुंनी्स्तस्यं वित्तात्। अस्मभ्यं क्षत्रम्जर्रं सुवींर्यम्। गोमदश्वंवदुप् सन्नुंदेह। भगों ह दाता भग इत्प्रंदाता। भगों देवीः फल्गुंनी्रा विवेश। भगस्येत्तं प्रंस्वं गंमेम। यत्रं देवैः संधमादं मदेम॥८॥

आयांतु देवः संवितोपंयातु। हिर्ण्ययेन सुवृता रथेन। वहन् हस्त र सुभगं विद्यनापंसम्। प्रयच्छंन्तं पपुंरिं पुण्यमच्छं। हस्तः प्रयच्छत्वमृतं वसीयः। दक्षिणेन प्रतिगृभ्णीम एनत्। दातारमद्य संविता विदेय। यो नो हस्तांय प्रसुवातिं युज्ञम्। त्वष्टा नक्षेत्रम्भ्येति चित्राम्। सुभः संसं युव्तिः रोचमानाम्॥९॥

निवेशयंत्रमृतान्मर्त्या ईश्च। रूपाणि पि श्वान्भवंनानि विश्वां। तत्रस्त्वष्टा तदं चित्रा विचेष्टाम्। तत्रक्षंत्रं भूरिदा अंस्तु मह्मम्। तत्रः प्रजां वीरवंती स्मात्। गोभिनीं अश्वेः समंनक्तु यज्ञम्। वायुर्नक्षंत्रम्भ्येति निष्ट्याम्। तिग्मश्रंङ्गो वृष्भो रोरुवाणः। स्मीरयन्भवंना मात्रिश्वां। अप द्वेषा स्मिन्दतामरांतीः॥१०॥

तन्नों वायुस्तद् निष्टमां शृणोत्। तन्नक्षंत्रं भूरिदा अंस्तु मह्मम्। तन्नों देवासो अनुजानन्तु कामम्। यथा तरेम दुरितानि विश्वां। दूरमस्मच्छत्रंवो यन्तु भीताः। तिदंन्द्राग्नी कृणतान्तिद्वशांखे। तन्नों देवा अनुमदन्तु यज्ञम्। पश्चात्पुरस्तादभंयन्नो अस्तु। नक्षंत्राणामिधंपत्नी विशांखे। श्रेष्ठांविन्द्राग्नी भुवंनस्य गोपौ॥११॥

विषूंचः शत्रूंनप् बाधंमानौ। अप् क्षुधंत्रुदतामरांतिम्। पूर्णा पृश्चादुत पूर्णा पुरस्तांत्। उन्मध्यतः पौर्णमासी जिंगाय। तस्यां देवा अधि सुंवसंन्तः। उत्तमे नाकं इह मादयन्ताम्। पृथ्वी सुवर्चा युवृतिः स्जोषाः। पौर्णमास्युदंगाच्छोभंमाना। आप्याययंन्ती दुरितानि विश्वाः। उरुन्दुहां यजमानाय युज्ञम्॥१२॥

चित्रभांनुर्यजंमाने दधातु ह्विर्नः पाथुश्चेतों जुषन्ताश्चेतों मदेम् रोचंमानामरांतीर्गोपौ युज्ञम्॥[१]

ऋद्यास्मं हव्यैर्नमंसोप्सद्यं। मित्रं देवं मित्रधेयं नो अस्त्। अनूराधान् ह्विषां वर्धयंन्तः। शुतर्ञ्जीवेम शुरदः सवीराः। चित्रं नक्षंत्रमुदंगात्पुरस्तांत्। अनूराधास इति यद्वदंन्ति। तिन्मत्र एंति पृथिभिदेवयानैः। हिर्ण्ययैर्वितंतर्न्तिरक्षे। इन्द्रौ ज्येष्ठामनु नक्षंत्रमेति। यस्मिन्वृत्रं वृत्रतूर्ये तृतार्ग॥१३॥ तस्मिन्वयममृतन्दुहानाः। क्षुधंन्तरेम दुरितिन्दुरिष्टिम्। पुरन्दरायं वृषभायं धृष्णवें। अषांढाय सहंमानाय मीुढुषें। इन्द्रांय ज्येष्ठा मधुमुद्दुहांना। उरुं कृणोतु यजमानाय लोकम्। मूलं प्रजां वीरवंतीं विदेय। पराँच्येतु निर्ऋतिः पराचा। गोभिर्नक्षंत्रं पशुभिः समंक्तम्। अहंर्भूयाँद्यजंमानाय मह्यम्॥१४॥

अहंनों अद्य संविते दंधातु। मूलं नक्षंत्रमिति यद्वदंन्ति। परांचीं वाचा निर्ऋतिनुदामि। शिवं प्रजाये शिवमंस्तु मह्मम्। या दिव्या आपः पर्यसा सम्बभूवुः। या अन्तरिक्ष उत पार्थिवीर्याः। यासांमषाढा अनुयन्ति कामम्। ता न आपः शङ् स्योना भवन्तु। याश्च कूप्या याश्चे नाद्याः समुद्रियाः। याश्चे वैशन्तीरुत प्रांसचीर्याः॥१५॥

यासांमषाढा मधुं भृक्षयंन्ति। ता न आपः श स्योना भंवन्तु। तन्नो विश्वे उपं शृण्वन्तु देवाः। तदंषाढा अभिसंयंन्तु यज्ञम्। तन्नक्षंत्रं प्रथतां पृशुभ्यंः। कृषिर्वृष्टिर्यज्ञंमानाय कल्पताम्। शुभाः कन्यां युवतयंः सुपेशंसः। कर्मकृतंः सुकृतों वीर्यावतीः। विश्वां देवान् ह्विषां वर्धयंन्तीः। अषाढाः काम्मुपं यान्तु युज्ञम्॥१६॥

यस्मिन्ब्रह्माऽभ्यजंयत्सर्वमेतत्। अमुं चं लोकमिदमूं च सर्वम्। तन्नो नक्षंत्रमभिजिद्विजित्यं। श्रियंन्दधात्वहृंणीयमानम्। उभौ लोकौ ब्रह्मणा सर्ञितेमौ। तन्नो नक्षंत्रमभिजिद्विचंष्टाम्। तस्मिन्वयं पृतेनाः सञ्जयम। तन्नो देवासो अनुंजानन्तु कामम्। शृण्वन्ति श्रोणाममृतंस्य गोपाम्। पुण्यांमस्या उपंशृणोमि वाचम्॥१७॥

म्हीं देवीं विष्णुंपत्नीमजूर्याम्। प्रतीचींमेना १ ह्विषां यजामः।

त्रेधा विष्णुंरुरुगायो विचंत्रमे। महीं दिवं पृथिवीम्न्तिरक्षिम्। तच्छ्रोणैति श्रवं इच्छमाना। पुण्युः श्लोकं यजमानाय कृण्वती। अष्टौ देवा वसंवः सोम्यासः। चतंस्रो देवीर्जराः श्रविष्ठाः। ते यज्ञं पान्तु रजंसः प्रस्तात्। संवृत्सरीणंम्मृतः स्वस्ति॥१८॥

यज्ञं नेः पान्तु वसंवः पुरस्तांत्। दक्षिणतोऽभियंन्तु श्रविष्ठाः। पुण्यं नक्षंत्रमभि संविशाम। मा नो अरांतिरघश्र्याऽगन्। क्षुत्रस्य राजा वरुंणोऽधिराजः। नक्षंत्राणाः श्वतिभेष्ग्वसिष्ठः। तौ देवेभ्यः कृणतो दीर्घमायुः। श्वतः सहस्रां भेषजानि धत्तः। यज्ञं नो राजा वरुंण उपयातु। तन्नो विश्वं अभि संयंन्तु देवाः॥१९॥

तन्नो नक्षंत्र श्वतिभेषग्जुषाणम्। दीर्घमायुः प्रतिरद्भेषजानि। अज एकंपादुदंगात्पुरस्तात्। विश्वां भूतानि प्रतिमोदंमानः। तस्यं देवाः प्रंस्वं यंन्ति सर्वे। प्रोष्टपदासो अमृतंस्य गोपाः। विभ्राजमानः समिधान उग्रः। आऽन्तरिक्षमरुहदगुन्द्याम्। त स्पूर्यं देवम्जमेकंपादम्। प्रोष्टपदासो अनुयन्ति सर्वे॥२०॥

अहिंब्धियः प्रथंमान एति। श्रेष्ठों देवानांमुत मानुंषाणाम्। तं ब्रौह्मणाः सोम्पाः सोम्यासंः। प्रोष्ठपदासो अभि रेक्षन्ति सर्वे। चत्वार एकंमभिकमं देवाः। प्रोष्ठपदास इति यान् वदंन्ति। ते बुध्नियं परिषद्य ई स्तुवन्तंः। अहि ई रक्षन्ति नमंसोप्सद्यं। पूषा रेवत्यन्वेति पन्थाम्। पृष्टिपतीं पशुपा वाजंबस्त्यौ॥२१॥ इमानि हव्या प्रयंता जुषाणा। सुगैर्नो यानैरुपंयातां यज्ञम्। क्षुद्रान्पशून्नंक्षतु रेवतीं नः। गावीं नो अश्वार अन्वेतु पूषा। अन्नु रक्षंन्तौ बहुधा विरूपम्। वाजर् सनुतां यजंमानाय यज्ञम्। तदिश्वनांवश्वयुजोपंयाताम्। शुभङ्गिमंष्ठौ सुयमें भिरश्वैः। स्वं नक्षंत्र १ हिवषा यजन्तौ। मध्वा सम्पृत्तौ यजुंषा समंक्तौ॥२२॥

यौ देवानां भिषजों हव्यवाहौ। विश्वंस्य दूतावमृतंस्य गोपौ। तौ नक्षंत्रं जुजुषाणोपंयाताम्। नमोऽश्विभ्यां कृणुमो-ऽश्वयुग्भ्यांम्। अपं पाप्मानं भरंणीर्भरन्तु। तद्यमो राजा भगवान् विचंष्टाम्। लोकस्य राजां मह्तो महान् हि। सुगन्नः पन्थामभंयं कृणोत्। यस्मिन्नक्षंत्रे यम एति राजां। यस्मिन्नेनम्भ्यषिश्चन्त देवाः। तदंस्य चित्र ९ ह्विषां यजाम। अपं पाप्मानं भरेणीर्भरन्तु। निवेशनी यत्ते देवा अदेधुः॥२३॥
त्तार् मह्यं प्रास्चीर्या याँन्तु युज्ञं वाचई स्वृस्ति देवा अनुयन्ति सर्वे वाजंबस्त्यौ समंक्तौ

नवीनवो भवति जायंमानो यमांदित्या अर्शुमांप्याययंन्ति। ये विरूपे समनसा संव्ययंन्ती। समानन्तन्तुं परितातना तैं। विभू प्रभू अनुभू विश्वतो हुवे। ते नो नक्षेत्रे हवमागंमेतम्। वयं देवी ब्रह्मणा संविदानाः। सुरत्नांसो देववीतिन्दधांनाः। अहोरात्रे ह्विषां वर्धयंन्तः। अति पाप्मान्मिति मुक्त्या गमेम। प्रत्युंवदृश्यायती॥२४॥

व्युच्छन्ती दुहिता दिवः। अपो मही वृंणुते चक्षुंषा। तमो ज्योतिंष्कृणोति सूनरीं। उदुस्रियाः सचते सूर्यः। सचां उद्यन्नक्षंत्रमर्चिमत्। तवेदुंषो व्युषि सूर्यस्य च। सं भक्तेनं गमेमहि। तन्नो नक्षंत्रमर्चिमत्। भानुमक्तेजं उचरंत्। उपंयुज्ञमिहागंमत्॥२५॥

प्र नक्षंत्राय देवायं। इन्द्रायेन्दु हवामहे। सर्नः सिवता सुवत्सिनम्। पुष्टिदां वीरवत्तमम्। उदुत्यं चित्रम्। अदितिर्न उरुष्यतु महीमू षु मातरम्। इदं विष्णुः प्रतिद्वष्णुः। अग्निर्मूर्धा भुवंः। अनुनोऽद्यानुंमित्रिरन्विदंनुमते त्वम्। हव्यवाहर् स्विष्टम्॥२६॥

आ्यत्यंगम्तिस्बंष्टम्॥———[३]

अग्निर्वा अंकामयत। अन्नादो देवाना ईस्यामिति। स एतम् ग्रये कृत्तिंकाभ्यः पुरोडाशंमृष्टाकंपालं निरंवपत्। ततो वै सौ-ऽन्नादो देवानांमभवत्। अग्निर्वे देवानांमन्नादः। यथां ह वा अग्निर्देवानांमन्नादः। एव ह वा एष मंनुष्यांणां भवति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अग्नये स्वाहा कृत्तिंकाभ्यः स्वाहां। अम्बाये स्वाहां दुलाये स्वाहां। नित्त्ये स्वाहाऽभ्रयंन्त्ये स्वाहां। मेघयंन्त्ये स्वाहां वुपुणीकांये स्वाहतिं॥२७॥

प्रजापंतिः प्रजा अंसृजत। ता अंस्मात्सृष्टाः परांचीरायन्। तासा रे रोहिणीम्भ्यंध्यायत्। सोंऽकामयत। उप मा वंतित। समेंनया गच्छेयेति। स एतं प्रजापंतये रोहिण्यै च्रुं निरंवपत्। ततो वै सा तमुपावंतित। समेंनयागच्छत। उपं ह् वा एंनं प्रियमावंतित। सं प्रियेणं गच्छते। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उंचैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। प्रजापंतये स्वाहां रोहिण्यै स्वाहां। रोचंमानायै स्वाहां प्रजाभ्यः स्वाहेतिं॥२८॥

सोमो वा अंकामयत। ओषंधीना र राज्यम्भिजंययमिति। स एत र सोमांय मृगशीर्षायं श्यामाकं चुरुं पर्यसि निरंवपत्। ततो वे स ओषंधीना र राज्यम्भ्यंजयत्। समानाना र ह् वे राज्यम्भिजंयति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। सोमांय स्वाहां मृगशीर्षाय स्वाहां। इन्वकाभ्यः स्वाहौषंधीभ्यः स्वाहां। राज्याय स्वाहाऽभिजिंत्यै स्वाहेतिं॥२९॥

रुद्रो वा अंकामयत। पृशुमान्तस्यामितिं। स एत र रुद्रायार्द्राये प्रैय्यंङ्गवं चुरुं पर्यसि निरंवपत्। ततो वै स पंशुमानंभवत्। पृशुमान् ह् वै भंवति। य एतेनं ह्विषा यजते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। रुद्राय स्वाहाऽर्द्राये स्वाहां। पिन्वमानाये स्वाहां पृशुभ्यः स्वाहेतिं॥३०॥

ऋक्षा वा इयमेलोमकांऽऽसीत्। साऽकांमयत। ओषंधीभिर्वनस्पतिंभिः प्रजांयेयेतिं। सैतमदित्ये पुनंवस्भयां च्रं निरंवपत्। ततो वा इयमोषंधीभिर्वनस्पतिंभिः प्राजांयत। प्रजांयते ह् वै प्रजयां पृशुभिः। य पृतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अदित्ये स्वाहा पुनंवसुभ्याम्। स्वाहा भूत्ये स्वाहा प्रजांत्ये स्वाहतिं॥३१॥

बृह्स्पतिर्वा अंकामयत। ब्रह्मवर्चसी स्यामितिं। स एतं बृह्स्पतिये तिष्यांय नैवारं चरुं पर्यासे निरंवपत्। ततो वै स ब्रह्मवर्चस्यंभवत्। ब्रह्मवर्चसी ह वै भवति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। बृह्स्पतंये स्वाहां तिष्यांय स्वाहां। ब्रह्मवर्चसाय स्वाहेतिं॥३२॥

देवासुराः संयंत्ता आसन्। ते देवाः सूर्पेभ्यं आश्रेषाभ्य आज्यं कर्म्भन्निरंवपन्। तानेताभिरेवदेवतांभिरुपानयन्। एताभिर्ह् वे देवतांभिर्द्धिषन्तं भ्रातृंव्यमुपनयति। य एतेनं ह्विषा यजते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। सूर्पेभ्यः स्वाहाँऽऽश्रेषाभ्यः स्वाहाँ। दुन्दुशूकैंभ्यः स्वाहेतिं॥३३॥

पितरो वा अंकामयन्त। पितृलोक ऋंध्रयामेति। त एतं पितृभ्यो मघाभ्यः पुरोडाश्र् षद्धंपालं निरंवपन्। ततो वै ते पितृलोक आंध्र्वन्। पितृलोके ह् वा ऋंध्रोति। य एतेनं हिवषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। पितृभ्यः स्वाहां मघाभ्यः। स्वाहांऽन्घाभ्यः स्वाहांग्दाभ्यः। स्वाहां-ऽरुन्धतीभ्यः स्वाहेतिं॥३४॥

अर्यमा वा अंकामयत। पृशुमान्तस्यामितिं। स एतमंर्यम्णे फल्गुंनीभ्यां चुरुं निरंवपत्। ततो वै स पंशुमानंभवत्।

पृशुमान् ह् वै भंवति। य पृतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अर्यम्णे स्वाहा फल्गुंनीभ्याङ् स्वाहाँ। पृशुभ्यः स्वाहेति॥३५॥

भगो वा अंकामयत। भगी श्रेष्ठी देवाना इस्यामितिं। स एतं भगाय फल्गुंनीभ्यां चरुं निरंवपत्। ततो वै स भगी श्रेष्ठी देवानांमभवत्। भगी हु वै श्रेष्ठी संमानानां भवति। य एतेनं हिविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। भगांय स्वाहा फल्गुंनीभ्या इस्वाहां। श्रेष्ठगंय स्वाहेतिं॥३६॥

स्विता वा अंकामयत। श्रन्में देवा दधींरन्। स्विता स्यामिति। स पृतः संवित्रे हस्तांय पुरोडाशं द्वादंशकपालं निरंवपदाशूनां व्रींहीणाम्। ततो वै तस्मै श्रद्देवा अदंधत। स्विताऽभंवत्। श्रद्धवा अंस्मै मनुष्यां दधते। स्विता संमानानां भवति। य पृतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। स्वित्रे स्वाहां हस्तांय। स्वाहां ददते स्वाहां पृण्ते। स्वाहां प्रयच्छंते स्वाहां प्रतिगृभ्णते स्वाहेतिं॥३७॥

त्वष्टा वा अंकामयत। चित्रं प्रजां विन्देयेतिं। स एतन्त्वष्ट्रे

चित्रायें पुरोडाशंम्ष्टाकंपालं निरंवपत्। ततो वै स चित्रं प्रजामंविन्दत। चित्र ह वै प्रजां विन्दते। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। त्वष्ट्रे स्वाहां चित्राये स्वाहां। चैत्रांय स्वाहां प्रजाये स्वाहेतिं॥३८॥ वायुर्वा अंकामयत। कामचारंमेषु लोकेष्वभिजंययमितिं। स एतद्वायवे निष्ट्यांये गृष्ट्ये दुग्धं पयो निरंवपत्। ततो वै स कामचारंमेषु लोकेष्वभ्यंजयत्। कामचारं ह वा एषु लोकेष्वभिजंयति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। वायवे स्वाहा निष्ट्यांये स्वाहां। कामचारांय स्वाहाऽभिजिंत्ये स्वाहेतिं॥३९॥

इन्द्राग्नी वा अंकामयेताम्। श्रेष्ठमं देवानांम्भिजंयेवेतिं। तावेतिमंन्द्राग्निभ्यां विशांखाभ्यां पुरोडाश्मेकांदशकपालं निरंवपताम्। ततो वै तौ श्रेष्ठमं देवानांम्भ्यंजयताम्। श्रेष्ठमं हु वै संमानानांम्भि जंयति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। इन्द्राग्निभ्याः स्वाहा विशांखाभ्याः स्वाहां। श्रेष्ठांय स्वाहाऽभिजित्ये स्वाहेतिं॥४०॥ अथैतत्पौर्णमास्या आज्यं निर्वपति। कामो वै पौर्णमासी। काम आज्यम्। कामेंनैव काम् समर्धयति। क्षिप्रमेन् स् सकाम उपनमति। येन कामेन यजंते। सोऽत्रं जुहोति। पौर्णमास्ये स्वाहा कामाय स्वाहाऽऽगंत्ये स्वाहेति॥४१॥

अग्निः पश्चंदश प्रजापंतिः षोडंश् सोम् एकांदश रुद्रो दश्केंकांदश् बृह्स्पतिर्दशं देवासुरा नवं पितर् एकांदशार्यमा भगो दशं दश सिवता चतुर्दश् त्वष्टां वायुरिंन्द्राग्नी दशं दशार्थेतत्पौर्णमास्या

अष्टौ पश्चंदश॥———[४]

मित्रो वा अंकामयत। मित्रधेयंमेषु लोकेष्वभिजंयेयमितिं। स एतं मित्रायांनूराधेभ्यश्चरुं निरंवपत्। ततो वै स मित्रधेयंमेषुलोकेष्वभ्यंजयत्। मित्रधेयः ह् वा एषु लोकेष्वभिजंयति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। मित्राय स्वाहांऽनूराधेभ्यः स्वाहां। मित्रधेयांय स्वाहाऽभिजिंत्यै स्वाहेतिं॥४२॥

इन्द्रो वा अंकामयत। ज्येष्ठमं देवानांम्भिजंयेयमिति। स एतमिन्द्रांय ज्येष्ठायें पुरोडाश्मेकांदशकपालं निरंवपन्महाव्रीहीणाम्। ततो वै स ज्येष्ठमं देवानांम्भ्यंजयत्। ज्येष्ठ्य ह वै संमानानांम्भिजंयति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। इन्द्रांय स्वाहाँ ज्येष्ठायै स्वाहाँ। ज्येष्ठांय स्वाहाभिजिंत्यै स्वाहेतिं॥४३॥

प्रजापंतिर्वा अंकामयत। मूलं प्रजां विन्देयेति। स एतं प्रजापंतये मूलांय चुरुं निरंवपत्। ततो वै स मूलं प्रजामंविन्दत। मूलर्ं हु वै प्रजां विन्दते। य एतेनं हुविषा यजेते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। प्रजापंतये स्वाहा मूलांय स्वाहां। प्रजायै स्वाहेतिं॥४४॥

आपो वा अंकामयन्त। समुद्रं कामंम्भिजंयेमेतिं। ता एतम् द्योऽषाढाभ्यंश्चरं निरंवपन्। ततो वे ताः संमुद्रं कामंम्भ्यंजयन्। समुद्रः हु वे कामंम्भिजंयति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अद्भः स्वाहांऽषाढाभ्यः स्वाहां। समुद्राय स्वाहा कामांय स्वाहां। अभिजिंत्ये स्वाहेतिं॥४५॥

विश्वे वै देवा अंकामयन्त। अनुपुज्ययं जयेमेतिं। त पूतं विश्वेभ्यो देवेभ्योऽषाढाभ्यंश्वरं निरंवपन्। ततो वै तेऽनपज्य्यमंजयन्। अनुपुज्य्य ह वै जयिति। य पुतेनं ह्विषा यजेते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। विश्वेभ्यो देवेभ्यः स्वाहांऽषाढाभ्यः स्वाहां। अनुपूज्य्याय स्वाहा जित्ये स्वाहेतिं॥४६॥

ब्रह्म वा अंकामयत। ब्रह्मलोकमभिजंयेयमितिं। तदेतं ब्रह्मणे-ऽभिजिते चुरुं निरंवपत्। ततो वै तद्भंह्मलोकमभ्यंजयत्। ब्रह्मलोक १ ह वा अभिजंयति। य एतेनं हविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। ब्रह्मंणे स्वाहांऽभिजिते स्वाहाँ। ब्रह्मलोकाय स्वाहाऽभिजित्ये स्वाहेतिं॥४७॥ विष्णुर्वा अंकामयत। पुण्यः श्लोकः शृण्वीय। न मां पापी कीर्तिरागंच्छेदितिं। स एतं विष्णंवे श्रोणायैं पुरोडाशंत्रिकपालन्निरंवपत्। ततो वै स पुण्यः श्लोकंमशृणुत। नैनंं पापी कीर्तिरागंच्छत्। पुण्य ५ ह वै श्लोक र शृण्ते। नैनं पापी कीर्तिरागंच्छति। य एतेनं हविषा यजते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। विष्णंवे स्वाहाँ श्रोणायै स्वाहाँ। श्लोकांय स्वाहाँ श्रुताय स्वाहेतिं॥४८॥

वसंवो वा अंकामयन्त। अग्रं देवतानां परीयामेति। त एतं वसुंभ्यः श्रविष्ठाभ्यः पुरोडाशम्ष्टाकंपालं निरंवपन्। ततो वै

तेऽग्रं देवतानां पर्यायन्। अग्रं हु वै संमानानां पर्येति। य एतेनं हुविषा यजते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। वसुभ्यः स्वाहा श्रविष्ठाभ्यः स्वाहां। अग्रांय स्वाहा परींत्यै स्वाहेतिं॥४९॥

इन्द्रो वा अंकामयत। हुढोऽशिंथिलः स्यामितिं। स एतं वर्रुणाय श्वतिभेषजे भेषजेभ्यः पुरोडाशं दर्शकपालं निर्रवपत्कृष्णानां व्रीहीणाम्। ततो वे स हुढोऽशिंथिलो-ऽभवत्। हुढो हु वा अशिंथिलो भवति। य एतेनं हुविषा यजते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। वर्रुणाय स्वाहां श्वतिभेषजे स्वाहां। भेषुजेभ्यः स्वाहेतिं॥५०॥

अजो वा एकंपादकामयत। तेज्ञस्वी ब्रंह्मवर्च्सी स्यामितिं। स एतम्जायैकंपदे प्रोष्ठपदेभ्यंश्चरुं निरंवपत्। ततो वै स तेज्ञस्वी ब्रंह्मवर्च्स्यंभवत्। तेज्ञस्वी हु वै ब्रंह्मवर्च्सी भंवति। य एतेनं हुविषा यजते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अजायैकंपदे स्वाहां प्रोष्ठपदेभ्यः स्वाहां। तेजंसे स्वाहां ब्रह्मवर्च्साय स्वाहेतिं॥५१॥

अहिर्वे बुध्नियोऽकामयत। इमां प्रतिष्ठां विन्देयेतिं। स

पुतमहंये बुध्नियांय प्रोष्ठपुदेभ्यः पुरोडाशं भूमिंकपालं निरंवत्। ततो वै स इमां प्रतिष्ठामंविन्दत। इमा॰ हु वै प्रतिष्ठां विन्दते। य पुतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अहंये बुध्नियांय स्वाहां प्रोष्ठपुदेभ्यः स्वाहां। प्रतिष्ठाये स्वाहेतिं॥५२॥

पूषा वा अंकामयत। पृशुमान्तस्यामितिं। स एतं पूष्णे रेवत्यैं चुरुं निरंवपत्। ततो वै स पंशुमानंभवत्। पुशुमान् ह वै भंवति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। पूष्णे स्वाहां रेवत्यै स्वाहां। पृशुभ्यः स्वाहेतिं॥५३॥ अश्विनौ वा अंकामयेताम्। श्रोत्रस्विनावबंधिरौ स्यावेतिं। तावेतमश्विभ्यांमश्वयुग्भ्यां पुरोडाशंन्द्विकपालन्निरंवपताम्। ततो वै तौ श्रीन्नस्विनावबंधिरावभवताम्। श्रोत्रस्वी ह वा अबंधिरो भवति। य एतेनं हविषा यजेते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अश्विभ्याङ् स्वाहाँ ऽश्वयुग्भ्याङ् स्वाहाँ। श्रोत्रांय स्वाहा श्रुत्यै स्वाहेतिं॥५४॥

यमो वा अंकामयत। पितृणाः राज्यम्भिजंयेयमितिं। स एतं यमायांपभरंणीभ्यश्चरुं निरंपवत्। ततो वै स पिंतृणाः राज्यम्भ्यंजयत्। समानानाः ह वै राज्यम्भि जंयति। य पृतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। यमाय स्वाहांऽपुभरंणीभ्यः स्वाहां। राज्याय स्वाहाभिजिंत्यै स्वाहेतिं॥५५॥

अथैतदंमावास्यांया आज्यं निर्वपति। कामो वा अमावास्यां। काम आज्यम्। कामेंनैव काम् समर्थयति। क्षिप्रमेन् स् सकाम उपनमति। येन कामेन यजंते। सोऽत्रं जुहोति। अमावास्यांये स्वाहा कामांय स्वाहाऽऽगंत्ये स्वाहेति॥५६॥

मित्र इन्द्रंः प्रजापंतिर्दशं दुशापु एकांदश् विश्वे ब्रह्म दशंदश् विष्णुस्त्रयोदश् वसंव इन्द्रोऽजोऽहि्वै

बुध्नियः पूषाऽश्विनौ यमो दशं दृशाथैतदंमावास्याया अष्टौ पश्चंदश॥————[५]

चन्द्रमा वा अंकामयत। अहोरात्रानंधमासानमासानित्र्तर्सं-वत्स्रमास्वा। चन्द्रमंसः सायुंज्य स् सलोकतांमाप्रयामिति। स एतश्चन्द्रमंसे प्रतीदृश्यांये पुरोडाशं पश्चंदशकपालं निरंवपत्। ततो वै सोऽहोरात्रानंधमासान्मासानित्र्तर्संवत्स्र-मास्वा। चन्द्रमंसः सायुंज्य सलोकतांमाप्रोत्। अहोरात्रान् ह वा अर्धमासान्मासानित्र्तर्संवत्स्रमास्वा। चन्द्रमंसः सायुंज्य सलोकतांमाप्रोति। य एतेनं हृविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। चन्द्रमंसे स्वाहां प्रतीदृश्यांये स्वाहाँ। अहोरात्रेभ्यः स्वाहाँऽर्धमासेभ्यः स्वाहाँ। मासेँभ्यः स्वाहुर्तुभ्यः स्वाहाँ। सुंवृत्सराय स्वाहेतिं॥५७॥

अहोरात्रे वा अंकामयेताम्। अत्यंहोरात्रे मुंच्येविह। न नांवहोरात्रे आंप्रुयातामिति। ते एतमंहोरात्राभ्यां चरुं निरंवपताम्। द्वयानां व्रीहीणाम्। शुक्कानां च कृष्णानां च। स्वात्योर्दुग्धे। श्वेतायं च कृष्णायं च। ततो व ते अत्यंहोरात्रे अंमुच्येते। नैनं अहोरात्रे आंप्रुताम्। अतिं ह् वा अंहोरात्रे मुंच्यते। नैनंमहोरात्रे आंप्रुतः। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अह्रे स्वाहा रात्रिये स्वाहां। अतिमुक्तये स्वाहेति॥५८॥

उषा वा अंकामयत। प्रियाऽऽदित्यस्यं सुभगां स्यामितिं। सैतमुषसं चुरुं निरंवपत्। ततो वे सा प्रियाऽऽदित्यस्यं सुभगांऽभवत्। प्रियो हु वे संमानाना र् सुभगों भवति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। उषसे स्वाहा व्यंष्ट्रो स्वाहां। व्यूष्ठ्ये स्वाहां व्युच्छन्त्ये स्वाहां। व्यंष्टाये स्वाहेतिं॥५९॥

अथैतस्मै नक्षंत्राय चुरुनिर्वपति। यथा त्वं देवानामिसं।

प्वमहं मंनुष्यांणां भूयास्मितिं। यथां ह् वा पृतद्देवानांम्। पृव ह् वा पृष मंनुष्यांणां भवति। य पृतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। नक्षंत्राय स्वाहोंदेष्यृते स्वाहां। उद्युते स्वाहोदिताय स्वाहां। हरंसे स्वाहा भरंसे स्वाहां। भ्राजंसे स्वाहा तेजंसे स्वाहां। तपंसे स्वाहां ब्रह्मवर्चसाय स्वाहेतिं॥६०॥

सूर्यो वा अंकामयत। नक्षंत्राणां प्रतिष्ठा स्यामितिं। स एत र सूर्याय नक्षंत्रेभ्यश्चरुं निरंवपत्। ततो वै स नक्षंत्राणां प्रतिष्ठा-ऽभंवत्। प्रतिष्ठा हु वै संमानानां भवति। य एतेनं हिविषा यजेते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। सूर्याय स्वाहा नक्षंत्रेभ्यः स्वाहां। प्रतिष्ठायै स्वाहेतिं॥६१॥

अथैतमिदंत्यै च्रुं निर्वपिति। इयं वा अदिंतिः। अस्यामेव प्रतितिष्ठति। सोऽत्रं जुहोति। अदिंत्यै स्वाहाँ प्रतिष्ठायै स्वाहेति॥६२॥

अथैतं विष्णंवे चुरुं निर्वपति। युज्ञो वै विष्णुंः। युज्ञ एवान्ततः प्रतितिष्ठति। सोऽत्रं जुहोति। विष्णंवे स्वाहां युज्ञाय स्वाहां। प्रतिष्ठायै स्वाहेतिं॥६३॥

चन्द्रमाः पश्चंदशाहोरात्रे सप्तदंशोषा एकांद्शाथैतस्मै नक्षंत्राय त्रयोदश सूर्यो दशाथैतमदिंत्यै पश्चाथैतं विष्णंवे षद्भ्वप्त (सविताऽऽशूनां वीहीणामिन्द्रों महावीहीणामिन्द्रेः कृष्णानां वीहीणामहोरात्रे द्वयानां व्रीहीणाम्। पितरः षद्वंपालर सविता द्वादंशकपालमिन्द्राग्नी एकांदशकपालमिन्द्र एकांदशकपालमिन्द्रो दर्शकपालं विष्णुंस्रिकपालमिहुर्भूमिकपालमुश्विनौं द्विकपालश्चन्द्रमाः पश्चंदशकपालमुग्निस्त्वष्टा वसंवो-ऽष्टाकंपालम्न्यत्रं चुरुम्। रुद्रौंऽर्युमा पूषा पंशुमान्त्स्या् सोमों रुद्रो बृह्स्पतिः पर्यसि वायुः पयः सोमों वायुरिंन्द्राग्नी मित्र इन्द्र आपो ब्रह्मं यमोंऽभिजिंत्यै त्वष्टां प्रजापंतिः प्रजायें पौर्णमास्या अमावास्यांया अगत्यै विश्वे जित्यां अश्विनौ श्रुत्यैं। ब्रह्म तदेतं विष्णुः स एतं वायुः स एतदापुस्ताः। पितरो विश्वे वसंवोऽकामयन्त मेति त एतन्निरंवपन्। आपौऽकामयन्त मेति ता पुतन्निरंवपन्। इन्द्राग्नी अश्विनांवकामयेतां वेति तावेतन्निरंवपताम्। अहोरात्रे वा अंकामयेतामिति ते पुतन्निरंवपताम्। अन्यत्रांकामयुतेति स पुतन्निरंवपत्। इन्द्राग्नी श्रैष्ठ्यमिन्द्रो ज्यैष्ठ्यमिन्द्रों दृढः। अहिः सूर्योऽदिंत्यै विष्णंवे प्रतिष्ठायैं। सोमों युमः संमानानाम्। अग्निनों रीरिषदन्यत्रं रीरिषः॥)॥_____ -[દ્વ]

अग्निर्न ऋध्यास्म नवीनवोऽग्निर्मित्रश्चन्द्रमाः षट्॥६॥ अग्निर्न्स्तन्नो वायुरिहेर्बुभ्रियं ऋक्षा वा इयमथैतत्पौर्णमास्या अजो वा एकंपात्सूर्यस्त्रिषंष्टिः॥६३॥

अग्निर्नः पातु प्रतिष्ठायै स्वाहेतिं॥

हरिंः ओम्॥ ॥इति श्रीकृष्णयजुर्वेदीयतैत्तिरीयब्राह्मणे तृतीयाष्टके प्रथमः

प्रथमः प्रश्नः

प्रपाठकः समाप्तः॥

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.github.io.

 ${\sf GitHub:} \quad {\sf http://stotrasamhita.github.io} \quad | \quad {\sf http://github.com/stotrasamhita}$

Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/